

کد اختصاصی همایش
۹۷۱۸۰-۲۱۰۳

راهنمای ۵

انجمن ملی گیاهان دارویی

FANBAZAR

انجمن ملی گیاهان دارویی

انجمن ملی گیاهان دارویی

The 2nd International Conference on
Medicinal Plants, Organic Farming,
Natural and medicinal materials

۲۲ اسفند ماه ۱۳۹۷ - مشهد مقدس

تاثیر تلقیح بذر با کودهای زیستی و کاربرد متانول بر گره زایی و عملکرد نخود در شرایط محدودیت آبی

رئوف سید شریفی^۱ - رضا سید شریفی^۲

۱-دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه محقق اردبیلی

۲-دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه محقق اردبیلی

چکیده

به منظور بررسی تاثیر تلقیح بذر با کودهای زیستی و کاربرد متانول بر گره زایی و عملکرد نخود در شرایط محدودیت آبی، آزمایش فاکتوری در قالب طرح پایه بلوک‌های کامل تصادفی در سه تکرار در سال زراعی ۱۳۹۶ اجرا شد. فاکتورهای آزمایشی کاربرد متانول در سه سطح (عدم مصرف به‌عنوان شاهد، کاربرد ۲۰ و ۳۰ درصد حجمی)، کودهای زیستی در چهار سطح (محلول پاشی با آب به‌عنوان شاهد، کاربرد ریزوبیوم لگومینوزاروم، کاربرد توام میکوریز و ریزوبیوم لگومینوزاروم، کاربرد ریزوبیوم لگومینوزاروم با سودوموناس و میکوریز) و سه سطح آبیاری (آبیاری کامل به‌عنوان شاهد، محدودیت شدید آبی یا قطع آبیاری در مرحله گلدهی و محدودیت ملایم آبی یا قطع آبیاری در مرحله شروع نیام‌دهی) را شامل می‌شدند. نتایج نشان داد بیشترین تعداد و وزن گره (به ترتیب ۱۱/۶ و ۱۳/۲۱ میلی گرم در بوته)، شاخص کلروفیل (۵۰/۲۸) و عملکرد دانه (۱۴۵۵ کیلوگرم در هکتار) در شرایط آبیاری کامل و سطوح بالای متانول و کاربرد ریزوبیوم لگومینوزاروم با سودوموناس و میکوریز بدست آمد که به ترتیب از افزایش حدود ۲/۳۷، ۲۳۰، ۱۴۸، و ۱۰۹ درصدی در مقایسه با آبیاری تا مرحله گلدهی و عدم کاربرد متانول و کودهای زیستی برخوردار بودند. بر اساس نتایج این بررسی به نظر می‌رسد که به منظور افزایش عملکرد دانه در شرایط محدودیت آبی می‌توان پیشنهاد کرد که تلقیح بذر با کودهای زیستی و محلول پاشی با متانول به کار برده شود.

واژگان کلیدی: ریزوبیوم لگومینوزاروم، سودوموناس، میکوریز، عملکرد، محدودیت آبی